Suomen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman 2012–2020 toteutuksen ja vaikutusten arviointi

Ari-Pekka Auvinen, Eija Kemppainen, Jukka-Pekka Jäppinen, Janne Heliölä, Katja Holmala, Jorma Jantunen, Marja-Liisa Koljonen, Taneli Kolström, Riku Lumiaro, Pekka Punttila, Riikka Venesjärvi, Raimo Virkkala ja Petri Ahlroth

8.9.2020

SYKE

Työ oli valtioneuvoston TEAS- hanke, jonka toteuttajaksi valikoitui kilpailutuksen jälkeen SYKEn ja Luken yhteinen konsortio

SYKEn ja Luken tutkijoiden lisäksi hankkeen aikana kuultiin laajaa joukkoa eri alojen asiantuntijoita ja sidosryhmiä.

- Sidosryhmiltä saatu palaute käytiin läpi kohta kohdalta ja arvioitiin tutkimusryhmän toimesta. Läpikäynnin ansiosta raporttiin tehtiin vielä lukuisia korjauksia, tarkennuksia ja parannuksia.

SYKE

Raportti arvioi Suomen kansallisen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman (2012–2020) tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sektorivastuuperiaatteella sekä toimenpiteiden vaikuttavuutta luonnon monimuotoisuuteen.

Lisäksi raportissa kuvataan Suomen luonnon nykytilaa sekä siihen vaikuttavia muutostekijöitä ja paineita.

SYKE

Raportissa esitetään lyhyet kuvaukset Suomen luonnon nykytilasta sekä luonnon köyhtymisen taustalla vaikuttavista muutostekijöistä ja paineista. Kuvaukset perustuvat Suomen kuudennen maaraportin maaprofiilin (Country profile 2019) sekä lajien ja luontotyyppien punaisten kirjojen tietoihin.

- Suurimmiksi ja vaikutuksiltaan laaja-alaisimmiksi paineiksi ja uhkiksi tunnistettiin uhanalaisten lajien ja luontotyyppien punaisten kirjojen perusteella metsätalous, maatalous, rakentaminen ja muu maankäyttö sekä saastuminen ja ilmastonmuutos.

SYKE

Lainsäädännön tarpeet?

- Raportti sisältää kokonaisuuden, johon on koottu kansallinen ja yhteisölainsäädäntö siltä osin, kuin lainsäädännöllä on vaikutuksia monimuotoisuuteen.
- Varsinaiset lainsäädännön tarpeet pitää lukea osin ”rivien välistä”.
- Osa ehdotuksista kohdentuu muihin lakeihin kuin LS –laki (mm. KEMERA)

SYKE

Liite 8: Tutkijaryhmän toimenpide-ehdotukset seuraavalle toimintaohjelmakaudelle 2020–2030

- **Ehdotus 6**. **Lainsäädännön uudistaminen**: Tarkastellaan ja kehitetään poikkileikkaavasti kaikkea luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavaa lainsäädäntöä ja varmistetaan, että luonnon monimuotoisuus otetaan eri laeissa riittävästi huomioon (esim. luonnonsuojelulaki, ympäristönsuojelulaki, ilmastolaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, metsälaki, vesilaki jne.). Vahvistetaan luontotyyppien ja lajien suojelun asemaa lainsäädännössä sekä varmistetaan, että ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen keinot tukevat luonnon monimuotoisuuden suojelua.

SYKE

- **Ehdotus 7. Ekologinen kompensaatio** ja nettopositiivinen vaikutus: Sisällytetään ”Ei biodiversiteetin nettohävikkiä” -periaate (No Net Loss of Biodiversity) lainsäädännön kehittämisen kautta kaikkeen maan-, vesien ja luonnonvarojen käyttöön sekä edistetään sen rinnalla vapaaehtoista nettopositiivisen vaikutuksen -periaatteen käyttöön ottoa.
- Käytännössä tämä tapahtuu negatiivisten vaikutusten välttämisen lisäksi ottamalla käyttöön ekologisen kompensaation periaate. Mikäli elinympäristön määrän vähentämistä tai laadun heikentämistä jonkin uuden hankkeen seurauksena ei voida välttää, täytyy se kompensoida ennallistamalla heikentyneitä elinympäristöjä toisaalla.

SYKE

- Viedään ekologisen kompensaation periaate mahdollisimman kattavasti lainsäädäntöön.
- Kehitetään ekologisen kompensaation käytäntöjä sekä sitä varten tarvittavaa elinympäristökirjanpitoa ja kompensaation vaikutusten (ml. pysyvyys) varmentamista.
- Vapaaehtoisen nettopositiivisen vaikutuksen periaatteen soveltamisen myötä pyritään siihen, että esimerkiksi uudella rakentamisella olisi kompensoinnin, mukauttamisen ja biodiversiteetin palauttamisen myötä luontoa rikastuttava vaikutus. Pyritään luomaan nettopositiivisesta vaikutuksesta keino, jolla sen mukaan tehdyt tuotteet ja palvelut voivat erottua minimivaatimukset täyttävistä verrokeistaan.

SYKE

- **Ehdotus 54**. Saamelaisten oikeudellisen aseman parantaminen: Laaditaan poikkileikkaava ihmisoikeusperusteinen tarkastelu saamelaiskulttuurin huomioimisesta lainsäädännössä, jonka yhteydessä selvitetään tarve erillisen saamelaiskulttuuria ja/tai saamelaisten kotiseutualuetta koskevan lain laatimiseen. Vahvistetaan saamelaiskulttuurin heikentämiskieltoperiaatteen soveltamista muun muassa sen osalta, mikä on huomattava vaikutus tai haitta ja keneen vaikutukset kohdistuvat.

SYKE

Kiitos!

SYKE

SYKE

Tapahtuu SYKEssä 2020

- esimerkkejä hankkeista (2)

- HELMI-töiden tuki SYKEssä
- Uudistuva yöperhosseuranta

SYKE

Kiitos!